

Lgp minister Heidi Purga

Eesti Dokumentalistide Gildi vastus

Kultuuriministri 31. detsembri 2018. a määruse nr 25 „Filmikunsti arendamise, tootmise ja levitamise toetamise tingimused ja kord“ muutmise määrusele.

Eesti Dokumentalistide Gild ei nõustu eelnõu punktiga 5, millega soovitakse muuta määruse § 21 punkti 21 ja soovib, et kehtivat redaktsiooni ei muudeta ehk see kehtiks endisel kujul:

Toetaja saaja kohustused:

21) korraldama filmi avaliku esilinastuse ühe aasta jooksul peale projekti tootmistoetuse lõpparuande kinnitamist toetuse andja poolt;

Eestis toodetud dokumentaalfilmidel on kinolevi kohustus, mis on õigustatud mitmel põhjusel. Eelkõige toetab see nõue dokumentaalfilmi kui ühe kunstivormi kestlikku arengut.

Dokumentaalfilm jutustab lugusid eelkõige pildi ja heli kaudu, see on täiesti teistsugune lähenemine teleajakirjanduslikust loojutustamisest. Paljud Eesti režissöörid koostöös tootjatega loovad oma dokumentaalseid teoseid aastaid sellesse töösse panustades, et saavutada filmide kunstiline kõrgkvaliteet. Saavutatud pildi ja heli sümbioos on kavandatud kujul nähtav/tajutav ainult kinoekraanil - filmid luuakse suurele ekraanile ja see paljuski tegijate entusiasmil põhinev tasustamata töö on viinud Eesti dokumentaalfilmi tasemele, mille üle võime hetkel rõõmu tunda.

Kinolinastuse kohustus peab jääma ka kõige väiksemaelarvelistele dokumentaalproduksioonidele (näiteks Eesti lood), sest nende tegemise kaudu tuleb valdkonda järelkasv, kes küll väiksemate rahaliste võimalustega, ent ideeliselt sarnaste põhimõtetega õpivad jutustama lugusid audiovisuaalses keeles. Ja kuigi neil lühivormidel iseenesest puudub

kinolevipotentsiaal, siis kinoekraanile loomine hoiab elus ja arendab dokumentaalile omast filmikeelt, kvaliteedinõudeid ning kõige olulisemat - filmitegijate motivatsiooni.

Kinolevikohustus on vajalik selle kõige otsesemas mõttes – Eesti omamaine film peab jõudma publikumini. Juba praegu on dokumentaalfilmidel ülimalt keeruline leida kinodes häid linastusaegasid (või üldse mingeid linastusaegasid). Filmitegijate kohustus teha kinolevi on üks väheseid põhjuseid, miks kinod nõustuvad filme näitama. Kui see kohustus kaob, muutub kinode suhtumine veelgi ettearvamatumaks. Eesti filmikultuuris oleks vaja panustada vastupidisesse arengusse – tuua vaataja kinno omamaist mängu-, dokumentaal- ja animafilmi vaatama.

Mõistagi pakuvad voogedastusplatvormid täiendavaid võimalusi filmileviks. Ent hetkel sõltuvad VOD edulood peamiselt kinolevile suunatud turunduse kvaliteedist. Ehk kui kinolevi on avalikus ruumis piisavalt tähelepanu ja publikuhuvi tekitanud, kajastub see positiivselt ka platvormi vaatajanumbrites.

Teisalt varitseb oht, et ainult VOD levile orienteerumine loob tootjates mugavustsooni.

Leviplaani väljatöötamine ja selle elluviimine on mahukas töö ja palju lihtsam on vastvalminud film VOD platvormil välja lasta ja sellega filmi levitamine lõppenuks lugeda.

Eesti Dokumentalistide Gildile on dokumentaalfilmide levi esmase tähtsusega teema ning peame õigeks jätkuvalt kohustada filmitegijaid viima läbi valminud filmide kinolevi ja arendada levi voogedastusplatvormidel. Oleme avatud koostööks Eesti Filmi Instituudiga, et nii kõnesolevat kui ka mitmeid teisi valdkonnale olulisi teemasid põhjalikumalt analüüsida ja leida sobivad lahendused.

Eesti Dokumentalistide Gildi vastust toetab:

Eesti Kinoliit